

የርዕሰ አድባራት ለንደን ደብረ ጽዮን ቅድስት ማርያም
የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን
በካህናት ጉባኤ የተዘጋጀ ትምህርታዊ ገለጻ

የቤተክርስቲያን አስተዳደር

“በድካም አብዝቼ፣ በመገረፍ አብዝቼ፣ በመታሰር አትርፌ፣ በመሞት ብዙ ጊዜ ሆንሁ። አይሁድ አንድ ሲጎድል አርባ ግርፋት አምስት ጊዜ ገረፉኝ፤ ሦስት ጊዜ በበትር ተመታሁ፤ አንድ ጊዜ በድንጋይ ተወገርሁ፤ መርከቤ ሦስት ጊዜ ተሰበረ፤ ሌሊትና ቀን በባሕር ውስጥ ኖርሁ። ብዙ ጊዜ በመንገድ ሄድሁ፤ በወንዝ ፍርሃት፣ በወንበዴዎች ፍርሃት፣ በወገኔ በኩል ፍርሃት፣ በአሕዛብ በኩል ፍርሃት፣ በከተማ ፍርሃት፣ በምድረ በዳ ፍርሃት፣ በባሕር ፍርሃት፣ በውሸተኞች ወንድሞች በኩል ፍርሃት ነበረብኝ፤ በድካምና በጥረት ብዙ ጊዜም እንቅልፍ በማጣት፣ በራብና በጥም ብዙ ጊዜም በመጦም፣ በብርድና በራቂትነት ነበርሁ። የቀረውንም ነገር ሳልቆጥር፣ ዕለት ዕለት የሚከብድብኝ የአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ አሳብ ነው።” 2 ቆሮ፤ 11:33-28

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ አሜን

በርዕሰ አድባራት ለንደን ደብረ ጽዮን ቅድስት ማርያም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በተሰራጨው የውስጠ ደንብ ማሻሻያ ረቂቅ ቁጥር ሦስት ላይ የቀረበውን ሐሳብ መነሻ በማድረግ ስለ ኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መሠረተ እምነት፣ ቀኖና፣ ሥርዓትና አስተዳደር አጠቃላይ ግንዛቤ ለማስጨበጥ የተሰጠ ትምህርታዊ ገለጻ ነው።

በዚሁ መሠረት በቀረበው ማሻሻያ ረቂቅ ደንብ ላይ ለውይይት ይረዳ ዘንድ በዋና ዋና ነጥቦች ላይ ከቤተክርስቲያናችን ቀኖና እና ሥርዓት፣ እንዲሁም የቃለ ዓዋዲውን ድንጋጌ ዋቢ በማድረግ በደብሩ ካህናት የተሰጠ ማስተካከያ።

1. የቤተክርስቲያን መሠረት

ቤተክርስቲያን የተመሠረተችው በገዛ ደሙ በዋጁት ቤዛም በሆናት በሕያው አምላክ በኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ሐዋ፤20:28)። ሲመሠርታትም በሐዋርያት ትምህርት (ስብከት) እና በነቢያት ትንቢት ላይ ነው (ኤፌ፤2:20)። ለዚህም ነው የሐዋርያትን አለቃ ቅዱስ ጵጥሮስን፡- “ግልገሎቹን ጠብቅ፣ ጠቦቶቹን ጠብቅ፣ በጎቹን አሰማራ” (ዮሐ፤ 21:15) ሲል የጠባቂነት ሥልጣን እንደሰጠው በሕያው ቃሉ የተነገረው።

ዳግመኛም ስለቤተክርስቲያን መሠረት “እኔም እልሃለሁ፡ አንተ ጴጥሮስ ነህ፡ በዚችም ዓለት ላይ ቤተክርስቲያኔን እሠራታለሁ፡ የገሃነም ደጆችም አይችሉአትም። የመንግሥተ ሰማያትን መክፈቻዎች እሰጥሃለሁ፤ በምድር የምታስረው ሁሉ በሰማያት የታሰረ ይሆናል፡ በምድርም የምትፈታው ሁሉ በሰማያት የተፈታ ይሆናል” (ማቴ፤ 16:18) በማለት የሰጠው ቃል ኪዳን ዋና ምስክር ነው።

ከላይ በተገለጠው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል የተነሳ እኛ ክርስቲያኖች “ከሁሉ በላይ በምትሆን ሐዋርያት በሠሯት (በሰበሰቧት) በአንዲት ቅድስት (ክብርት) ቤተክርስቲያን እናምናለን” እያልን ዘወትር በሃይማኖት ጸሎት ስንናገር እንኖራለን፤ እንዲሁም የክርስቶስ አካል የሆነችውና በሐዋርያት መሠረት ላይ የታነጸችው ቤተክርስቲያንም **አንዲት፣ ቅድስት፣ ሐዋርያዊት፣ ኩላዊት** መሆኗን በፍጹም እምነት እንመሰክራለን።

2. የቤተክርስቲያን መስፋት

በመጀመሪያይቷ ቤተክርስቲያን ደቀ መዛሙርት (ክርስቲያኖች) እየበዙ ሲሄዱ የቤተክርስቲያን መሥፋት፣ የወንጌል ቃል መዳረስ መልካም ሆኖ ሳለ ነገር ግን መላውን አማኞች (ምእመናን) በእኩልነት ለማስተዳደር የሚያስችል መዋቅር ባለመኖሩ ችግር ተፈጠጥሮ ነበር።

አሥራ ሁለቱም ሐዋርያት ሁሉን ጠርተው እንዲህ አሏቸው። ወንድሞች ሆይ፡ በመልካም የተመሰከረላቸውን መንፈስ ቅዱስና ጥበብም የሞላባቸውን ሰባት ሰዎች ከእናንተ ምረጡ፤ ለዚህም ጉዳይ እንሾማቸዋለን።.....ይህም ቃል ሕዝብን ሁሉ ደስ አሰኛቸው፤ እምነትና መንፈስ ቅዱስም የሞላባቸውን ሰባት ደቀ መዛሙርት፡ እስጢፋኖስ፣ ፊልጶስ፣ ጵሮኮሮስ፣ ኒቃሮና፣ ጢሞና፣ ጳርሜና፣ ኒቆላዎስን መርጠው በሐዋርያት ፊት አቆሟቸው፡ ከጸለዩም በኋላ እጃቸውን ጭነው ሾሟቸው (ሐዋ፤6:1-7)።

እነዚህም የመጀመሪያዋ ቤተክርስቲያን አስተዳዳሪዎች ማለትም የመጀመሪያዎቹ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ አባላት ናቸው (ቃለ ዓዋዲ ገጽ 1)።

3. የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን አስተዳደር

የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ከተመሠረተችበት ከዘመነ ሐዋርያት ጊዜ ጀምሮ እስከ አራተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ድረስ ዜና ወንጌል ተሰበክ እንጂ የተደራጀ ክህነታዊ አገልግሎት አልነበረም። ሆኖም በዚሁ ወቅት በቅዱሳን ሐዋርያት እንደተመሠረቱት ጥንታዊያን አብያተ ክርስቲያናት ኢየሩሳሌም በተሰበሰበው የመጀመሪያው የሐዋርያት ሲኖዶስ በተላለፈው ቀኖና እና ሲያያዝ በመጣው የሐዲስ ኪዳን የሥርዓት መጻሕፍት ትተዳደር ነበር።

በቆስጠንጢኖስ ዘመነ መንግሥት በኒቅያ ጉባኤ (325 ዓ.ም.) የተሰበሰቡ ሃይማኖታቸው የቀና 318 ሊቃውንት (ሠለስቱ ምዕት) ከሐዋርያት ሲኖዶስ ሲያያዝ የመጣው ሥርዓተ ቤተክርስቲያን መሠረት አድርገው ለቤተክርስቲያንና ለሀገር አስተዳደር እንዲጠቅም ብለው ፍትሐ ነገሥት የተሰኘውን የሕግ መጽሐፍ አዘጋጅተው ለንጉሡ ለቆስጠንጢኖስ ሰጡት።

ፍትሐ ነገሥት ማለት ምን ማለት ነው?

ፍትሐ ነገሥት ሥርወ ቃሉ ግዕዝ ሲሆን ቃል በቃል ሲፈታ የነገሥታት ፍርድ ማለት ነው። (ይኸውም ክርስቲያን ነገሥታት ቤተክርስቲያንንም ሆነ ሀገርን የሚያስተዳድሩበት ወይም ፍርድ/ፍትሕ የሚሰጡበት የሕግ መጽሐፍ ነው)።

ፍትሐ ነገሥት ሁለት ክፍሎች አሉት። የመጀመሪያው ፍትሕ መንፈሳዊ ሲሆን ስለ እምነት፣ ቀኖና፣ ሥርዓትና የቤተክርስቲያን አስተዳደር የሚገልጽ ክፍል ነው። ሁለተኛው ደግሞ ፍትሕ ሥጋዊ የሚባል ሲሆን ስለ ወንጀልና ፍትሕ (ፍርድ) አሰጣጥ፣ የመሬት አስተዳደር፣ የግብር ሥርዓት የሚያትት ክፍል ነው።

ከታላቁ ቆስጠንጢኖስ ጀምሮ ክርስቲያን ነገሥታት ፍትሐ ነገሥትን ለቤተክርስቲያንና ለሀገር ማስተዳደሪያ ሕግ አድርገው መጠቀም ጀምረዋል። በሀገራችን በኢትዮጵያም የመጀመሪያው ጳጳስ አቡነ ሰላማ ከሳቱ ብርሃን የኒቅያ

ጉባኤ (325) አፈ ጉባኤ በነበረው በቅዱስ አትናቴዎስ ተሹሞ ወደ አክሱም ሲመጣ ፍትሐ ነገሥትን ጨምሮ ብዙ የሥርዓት መጻሕፍትን ይዞ ስለመጣ አብርሃ ወአጽብሃ (ነገሥታተ ኢትዮጵያ) ሀገሪቷንም ቤተክርስቲያኒቷንም በፍትሐ ነገሥት ያስተዳድሩ ነበር።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ከአብርሃ ወአጽብሃ ዘመነ መንግሥት ከአባ ሰላማ ከሳቴ ብርሃን (330 ዓ.ም.) ጀምሮ በቅርብ ጊዜ በግርማዊ ቀዳማዊ አጼ ኃይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥት (1949 ዓ.ም.) የወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ በሥራ ላይ እስከዋለበት ጊዜ ድረስ ወደ 1600 ዓመታት ያህል ሀገሪቱም ሆነ ቤተክርስቲያኒቱ የሚመሩበት ሕግ ፍትሐ ነገሥት (ፍትሕ መንፈሳዊና ፍትሕ ሥጋዊ) ነበር።

4. ቃለ ዓዋዲ

ቃለ ዓዋዲ የኢትዮጵያ ወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ በ1949 ዓ.ም. ለቤተመንግሥት ከተዘጋጀ ከ16 ዓመታት በኋላ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በካህናት፣ በምእመናንና በሰንበት ት/ቤት ወጣቶች ኅብረት በሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ እንድትደራጅ ታስቦ በብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ ዘመነ ፕትርክና በትእዛዝ አዋጅ ቁጥር 85/65 ተፈቅዶ ጥቅምት 15 ቀን 1965 ዓ.ም. በሥራ ላይ ዋለ።

ቃለ ዓዋዲ ማለት ምን ማለት ነው?

ቃለ ዓዋዲ የሚለው ሐረግ መሠረተ ቃሉ የግዕዝ ሲሆን ቃል በቃል ሲፈታ **የአዋጅ ነጋሪ ቃል** ማለት ነው። ይኸውም በነቢያት ትንቢት የተነገረውን (ኢሳ፤ 40፡3) ኋላም የጌታን የመምጣቱን አዋጅ እየተናገረ በመጣው በመጥምቁ የሐንስ የተፈጸመውን (ማቴ፤3፡1-17) የንስሐ ጥሪ፣ የመንግሥተ ሰማያት አዋጅ መሠረት አድርጎ የተሰየመ **የቤተክርስቲያን አስተዳደር አዋጅ** ነው።

አንድ መንግሥት ሕዝቡን የሚያስተዳድርበት በግልጽ በአዋጅ የሚነገር ሕግ አለው። እንደዚሁ ሁሉ ቃለ ዓዋዲም በምድር የእግዚአብሔር ቤተመንግሥት የሆነች፣ የመንግሥተ ሰማያት በር፣ የሰማይ ደጅ የምትባል፣ ቅድስት ቤተክርስቲያን በጥምቀት ከእግዚአብሔር ተወልደው ዜጎቿ የሆኑ ክርስቲያኖች የሚተዳደሩበት የቤተክርስቲያን የአስተዳደር ሕግ ነው። ይህም ዋናውን የእግዚአብሔር ሕግ (ወንጌል መንግሥትን) መሠረት በማድረግ ለዘመኑ በሚበጅ መልኩ የተዘጋጀ የቤተክርስቲያን መተዳደሪያ ሕግ ነው።

ስለዚህ ቃለ ዓዋዲ በኋላ ዘመን የተፈጠረ ሳይሆን የቤተክርስቲያን አመራርና አስተዳደር በኢየሩሳሌም በተደረገው የሐዋርያት ጉባኤ (ሐዋ፤15፡32) ተመክሮና ተወስኖ በተላለፈው ሕግና ሥርዓት በማኅበረ ካህናቱና ምእመናኑ ጠቅላላ ጉባኤ በተመረጡ ቅዱስ መንፈስ ባደረገቸው ኃላፊዎች (ሐዋ፤6፡1-7) ሥራ

አስፈጻሚነት ይካሄድ የነበረውን መሠረት በማድረግ የተጋጀ ነው **(ቃለ ዓዋዲ ገጽ 1)።**

ይህ ቃለ ዓዋዲ (የቤተክርስቲያን አስተዳደር አዋጅ) ለመጀመሪያ ጊዜ ጥቅምት 15 ቀን 1965 ዓ.ም. በሥራ ላይ ከዋለ በኋላ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረቱን ሳይለቅ በቅዱስ ሲኖዶስ ፈቃድ እንደጊዜው ሁኔታ ሚያዚያ 19/1970፣ ታህሣሥ 10/1974፣ ግንቦት 9/1977፣ ግንቦት 10/1991 ተሻሻሏል።

5. የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ

ከዚህ በታች ቃለ ዓዋዲው ስለ አጥቢያ ቤተክርስቲያን የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ አመሠራረትና አቋም የሚደነግገውን ቃል በቃል እንመልከት፡-

- ❖ በአንድ ቤተክርስቲያን አጥቢያ ወይም ሰበካ ውስጥ የሚገኙ ካህናት፣ ምእመናንና የሰንበት ትምህርት ቤት ወጣቶች በዚህ ቃለ ዓዋዲ መሠረት በአንድነት በመደራጀት የአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤን ይመሠርታሉ **(ምዕራፍ 3፣ አንቀጽ 7፣ ቁጥር 1/ሀ)።**
- ❖ የሰበካው ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ በዚህ ቃለ ዓዋዲ ምዕራፍ 2፣ አንቀጽ 5 እና 6 የተዘረዘሩትን ዓላማና ተግባር ለመፈጸም እንዲችል በወር ሁለት ጊዜ እየተሰበሰበ የተጣለበትን ሥራና ኃላፊነት የሚያከናውን አንድ የአስተዳደር ጉባኤ ወይም የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ይመርጣል **(አንቀጽ 7፣ ቁጥር 1/ለ)።**
- ❖ በአጥቢያው ቤተክርስቲያን ሥር የቤተክርስቲያኑ አስተዳዳሪ ሊቀ መንበር የሆነበት አንድ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ (መላው የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ካህናትና ምእመናን ጠቅላላ ስብሰባ)፣ ይኖራል **(አንቀጽ 7፣ ቁጥር 2/ሀ)።**
- ❖ በአጥቢያው ቤተክርስቲያን ሥር የቤተክርስቲያኑ አስተዳዳሪ ሊቀ መንበር የሆነበት አንድ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ (ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ) ወይም የቤተክርስቲያኑ አስተዳደር ጉባኤ ይኖራል **(አንቀጽ 7፣ ቁጥር 2/ለ)።**

6. የውስጥ መተዳደሪያ ደንብ

ቃለ ዓዋዲው አንድ ደብር የውስጥ መተዳደሪያ ደንብም ሆነ ዝርዝር መመሪያ እንዲያወጣ ይፈቅድለታል። ነገር ግን የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ አመሠራረትና አቋምን በተመለከተ ቃለ ዓዋዲው ከዚህ በላይ በግልጽ የደነገገውን ሳያፋልስ፣ የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ ሳይለቅ መሆን እንደሚገባው ደግሞ በግልጽ ይደነግጋል።

“የዚህን ቃለ ዓዋዲ መሠረታዊ ሐሳብ ሳይለቅ ለሰበካው ቤተክርስቲያን የሚያስፈልገውን የውስጥ መተዳደሪያ ደንብና መመሪያ እንዲሁም የሥራ እቅድ

አዘጋጅቶ የአጥቢያው ካህናትና ምእመናን ጠቅላላ ጉባኤ አውቆት ሲሰማማቡት በሥራ ላይ ይውላል (አንቀጽ 12፣ ቁጥር 21-22)”

አልፎ አልፎ “ቃለ ዓዋዲው ቃል በቃል ያሳስፈረውን አሠራር እየተጠቀምንበት ስለምንገኝ አሁንም ለምናወጣው የውስጥ መተዳደሪያ ደንብ የቃለ ዓዋዲው መሠረታዊ ደንብ ተጣሰ አልተጣሰ ብለን መጨነቅ የለብንም” የሚል ሐሳብ ሲሰጥ ይሰማል። ለዚህም ማስረጃ ይሆናል ተብሎ በምሳሌነት የሚጠቀሰው በቃለ ዓዋዲው የካህናት ጉባኤ እና የጥምር ጉባኤ የሚል የለም፤ እኛ ግን እየሠራንበት እንገኛለን” የሚል ሐሳብ ነው።

ለመሆኑ በቃለ ዓዋዲው የካህናት ጉባኤ የሚል የለምን? ወይም የጥምር ጉባኤ (የኮሚቴዎች የጋራ የምክክር ስብሰባ) በቤተክርስቲያናችን ተሠርቶበት አያውቅምን?

የካህናት ጉባኤ

በመሠረቱ በቃለ ዓዋዲው አንቀጽ 12፣ ቁጥር 3 እና 4 ላይ እንደተደነገገው የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤው ምሥጢራተ ቤተክርስቲያንን በተመለከተ ለሚነሱ ጥያቄዎችም ሆነ ለሚከሰቱ ችግሮች የካህናት ጉባኤ አቋቁሞ መፍትሔ እንዲሰጡ ማድረግ ይችላል ሲል ፈቅዷል። በተጨማሪም አሁን ባለው ተጨባጭ ሁኔታ ሀገረ ስብከት ጋር ግንኙነት ስለሌለንና፣ የወረዳ ቤተክህነት መዋቅር በውጪው ዓለም በሥራ ላይ ስለማይውል የካህናት ጉባኤው ከላይ የተጠቀሱትን መዋቅሮች ተክቶ በደብሩ ደረጃ የሚፈጸሙ ምሥጢራተ ቤተክርስቲያንና መንፈሳዊ አገልግሎትን የሚመለከቱ ጉዳዮችን የሚወስን ብቸኛ አካል ነው። ከዚህ ሁሉ በላይ ደግሞ የካህናት ጉባኤው በሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤው ሥር ነው እንጂ አሁን እየተፈጠሩ እንዳሉት ኮሚቴዎች ወይም ድሬክተሮች በሰበካ አስተዳደር ጉባኤው ላይ የሚጫን ወይም ከሰበካ አስተዳደር ጉባኤውን የሚጻረር ወይም **ሰበካ ጉባኤውን ለሁለትና ለሦስት የሚከፍል** አካል አይደለም።

የጥምር ጉባኤ

ጥምር ጉባኤ ከስሙ እንደምንረዳው አዲስ የተፈጠረ ሳይሆን የተመረጡ ልዩ ልዩ ንዑሳን ኮሚቴዎች በጋራ የሚወያዩበት የኮሚቴዎች ጥምረት ነው። ሰበካ አስተዳደር ጉባኤው ለውሳኔ የተቸገረባቸው ሰፊ ጥናት ወይም የጋራ ግንዛቤ የሚፈልጉ ዓበይት ጉዳዮች ሲያጋጥሙ በጉዳዮች ላይ ውይይትና ምክክር በማድረግ መፍትሔ ወይም የውሳኔ ሐሳብ የሚሰጥ፤ እንዳስፈላጊነቱም ለጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ ቀርቦ እንዲወሰን የሚያደርግ የኮሚቴዎች የጋራ ስብሰባ ነው።

ጥምር ጉባኤው በጉዳዮች ላይ ጥናት፣ ውይይትና ምክክር አድርጎ መፍትሔ ወይም የውሳኔ ሐሳብ የሚያቀርብ ቢሆንም ከሰበካ አስተዳደር ጉባኤው በላይ አይደለም። በሚወሰኑ ዓበይት ውሳኔዎች ላይ የጋራ ግንዛቤ እንዲኖር ወይም ለሰበካ አስተዳደሩም ሆነ ለጠቅላላ ጉባኤው ውሳኔ የሚረዳ ሐሳብ ያቀርባል እንጂ በራሱ ወሳኝ አካል አይደለም። እንዲህ ያለው የሰበካ አስተዳደር ጉባኤው

ከኮሚቴዎች (ለምሳሌ ከካህናት ወይም ከሕንጻ አሠሪ ኮሚቴዎች አንዳንዴም በአጥቢያው ከሚገኙ ዕዋፅ ማኅበራትና እድሮች፤ ከመሳሰሉት) ጋር የጋራ ውይይት የሚደረግበትና የተሻለ የውሳኔ ሐሳብ የሚጠየቅበት አሠራር በኢትዮጵያም ቢሆን የተለመደ እንጂ አዲስ አይደለም።

ስለዚህ የካህናት ጉባኤና የጥምር ጉባኤ ራሳቸውን ችለው መኖራቸው የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ ላለመጠበቅ እንደ ምክንያት ሊቀርብ አይችልም።

የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ ላለመጠበቅ እንደ ምክንያት ተደርጎ የሚጠቀሰው ሌላው ነገር ቤተክርስቲያኗ ያለችው በእንግሊዝ ሀገር ስለሆነ የብሪታንያን ሕግና የምግባረ ሠናይ ደንብ ማክበር ስላለባት ቃለ ዓዋዲውን መከተል አንችልም የሚል ነው።

ለመሆኑ በዚህ አገር ያለው የምግባረ ሠናይ (ቻሪቲ) ደንብ የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ እንድንጥስ ወይም ከሥርዓተ ቤተክርስቲያን እንድንወጣ ያስገድዳልን?

ቤተክርስቲያናችን ያለችበትን ሀገር ሕግና በራሷ ፈቃድ (ውዴታ) የተመዘገበችበትን የብሪታንያ የምግባረ ሠናይ ደንብ አክብራ መኖር እንዳለባት አከራካሪ አይደለም። ከምንም በላይ ስደተኛው ሕዝብ ክርስቲያን እግዚአብሔርን አምኖ በሃይማኖት ተስፋ ከራሱና ከቤተሰቡ አፍ ነጥሎ የሚዋጣውን ገንዘብ በጥሩ ሁኔታ ለማስተዳደርና የቤተክርስቲያንን ንብረት በአስተማማኝ ሁኔታ ለመጠበቅ አስፈላጊው ሁሉ መደረግ እንዳለበት እናምናለን። ይህን በምናደርግበት ወቅት በቃለ ዓዋዲው ላይ የተቀመጡትን ዝርዝር ሐሳቦች ሙሉ በሙሉ ለመጠበቅ፤ በሥራ ላይ በተግባር ለማዋል ቢያዳግትም፤ መሠረታዊና ቀኖናዊ የሆኑ ድንጋጌዎቹ ግን መከበር እንዳለባቸው እናምናለን።

ስለዚህ ካህናቱ የቃለ ዓዋዲው መሠረታዊ ሐሳብና የቤተክርስቲያን ሥርዓት መጣስ የለበትም አልን እንጂ ከቃለ ዓዋዲው አንዲትም ጭረት (ነቁጥ) ሳይቀነስ እንዳለ በሥራ ላይ መዋል አለበት የሚል አቋም የለንም።

በድጋሜ ለማስታወስ ያህል የሰበካ አስተዳደር ጉባኤ ቃለ ዓዋዲው በአንቀጽ 12 ቁጥር 7 በሚፈቅድለት መሠረት ቀደም ሲል ቤተክርስቲያኗን ወክሎ በቻሪቲ ኮሚሽን (Charity Commission) እንደተመዘገበ ሁሉ አሁን ቋሚ ሕንጻና መሬት በቤተክርስቲያኗ ስም ለመያዝ በመታደሏ ሕጋዊ ፈቃድ ለማግኘት በብሪታንያ ድርጅት (UK Company House) ለማስመዝገብ ቃለ ዓዋዲው ይፈቅድለታል። ይህም የቤተክርስቲያኗን ገንዘብና ንብረት በአስተማማኝ ሁኔታ ለመጠበቅና በተገቢው መንገድ ለማስተዳደር፤ እንዲሁም በውስጥ አስተዳደሯ ምንም ዓይነት ጣልቃ ገብነት እንዳይከሰት ለመከላከል ነው።

ስለዚህ የቤተክርስቲያኒቷን ገንዘብ በአግባቡ ለማስተዳደር፣ ንብረቷን በአስተማማኝ ሁኔታ ለመጠበቅ፣ እንዲሁም በውስጥ አስተዳደሯ ምንም ዓይነት ጣልቃ ገብነት እንዳይከሰት ለመከላከል ብለን የምንከተለው የብሪታንያ የምግባረ ሠናይ ሕግ (Charity Law) ሆነ የድርጅቶች ሕግ (Companies Act) ሃይማኖታዊና ቀኖናዊ መሠረቷን የሚያስለቅቅ ወይም የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ እንድንጥስ የሚያስገድድ አይደለም።

በመሆኑም የምንኖርበት ሀገር ሕግ ሳያስገድድን የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ የሚቃረን፣ አንዱን የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ለሦስት የሚከፋፍል ውስብስብ አስተዳደር ለመመሥረት የቀረበው ረቂቅ ተገቢ አይደለምና መስተካከል ይገባዋል ብለን እናምናለን።

ለምሳሌ ሰኔ 1998 ዓ.ም. (2006) በጸደቀው የመጀመሪያው ውስጠ ደንብ አንቀጽ 12 እና እ.ኤ.አ. በ1992 በተዘጋጀው ትረስት ዲድስ (Trust Deeds) ላይ የምግባረ ሠናይ ኮሚቴን አወቃቀር በተመለከተ የተቀመጠው ሐሳብ የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ የሚቃረን፣ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤውን የበላይነት የሚያፋልስ፣ በአንዲት ቤተክርስቲያን ላይ ሁለት የአስተዳደር አካላትን በትይዩ የሚያፋጥጥ ሆኖ ስለተገኘ በሥራ ላይ አልዋለም።

ከላይ በአጭሩ እንደተገለጸው የደብሩ አገልጋይ ካህናት ባለብን ሃይማኖታዊና ክህነታዊ ኃላፊነት ከዚህ ቀደም በቀረበው ማሻሻያ ረቂቅ ቁጥር አንድ ላይ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መንፈሳዊና አስተዳደራዊ ሕግጋትን መሠረት በማድረግ እንዲስተካከል በመስከረም ወር 2004 ዓ.ም. እርማት በጽሑፍ ሰጥተን ነበር። ቀጥሎም ረቂቅ ቁጥር ሁለት በቀረበበት ወቅት ከቤተክርስቲያናችን ቀኖናና ሥርዓት አንጻር እንዲስተካከል በታህሣሥ ወር 2004 ዓ.ም. በድጋሚ ማሳሰቢያ ሰጥተን ነበር። አሁንም በውስጠ ደንብ ማሻሻያ ረቂቅ ቁጥር ሦስት ከቤተክርስቲያናችን እምነት፣ ቀኖናና ሥርዓት በተለይም ከቃለ ዓዋዲው ጋር በጥንቃቄ በማገናዘብ እንዲስተካከል ለሦስተኛ ጊዜ በድጋሚ እናሳስባለን።

አሁን ለውይይት በቀረበው የውስጠ ደንብ ማሻሻያ ረቂቅ ቁጥር ሦስት ላይ የሚኖረን የማረሚያ (ማስተካከያ) ሐሳብ በአራት ዋና ዋና ነጥቦች የሚጠቃለል ነው።

1. እርማት ሳያስፈልገው በማሻሻያ ረቂቁ ውስጥ የቀረበው ሐሳብ እንደተጠበቀ እንዲሆን የምንስማማበት ክፍል፤
2. በማሻሻያ ረቂቁ ውስጥ በቀጥታ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መንፈሳዊና አስተዳደራዊ ሕግጋት በተለይም ከቃለ አዋዲው መሠረታዊ ሐሳብ ጋር የሚቃረኑ ወይም የሚጋጩ አንቀጾች (ሙሉ በሙሉ መሰረዝ ወይም መውጣት ያለባቸው ጥቂት ክፍሎች)

3. ከቃለ ዓዋዲውና ከሥርዓተ ቤተክርስቲያን አንጻር ጥቂት ማስተካከያ ወይም እርማት በማድረግ የሚቃኑ ክፍሎች፤

4. በረቂቁ ውስጥ ያልተጠቀሱ፤ ከቀኖና ቤተክርስቲያን አንጻር ቢካተቱ ለቤተክርስቲያናችን መንፈሳዊ አስተዳደር ጠቃሚ የሚሆኑ ክፍሎች ናቸው።

ከላይ የቀረቡትን አራት ክፍሎች መሠረት በማድረግ አንቀጽ በአንቀጽ በዝርዝር የተዘጋጀውን የማረሚያ ሐሳብ ውይይቱ በሚደረግበት ወቅት በእያንዳንዱ አንቀጽና ቁጥር አንጻር የምናቀርብ ሲሆን አሁን ግን ለግንዛቤ እንዲረዳ እርማቱ ትኩረት የሚሰጥባቸውን መሠረታዊ ነጥቦች እንደሚከተለው እንገልጻለን።

ሀ. የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤውን አስተዳደራዊ አንድነት በተመለከተ

አንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ሊተዳደርና ሊመራ የሚችለው በካህናትና በምእመናን አንድነት በሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ነው። በቃለ ዓዋዲው አንቀጽ 7፤ ቁጥር 2 (ለ) በግልጽ የተቀመጠው ቃል፡- **በአጥቢያው ቤተክርስቲያን ሥር የቤተ ክርስቲያኑ አስተዳዳሪ ሊቀ መንበር የሆነበት አንድ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ (ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ) ወይም የቤተ ክርስቲያኑ አስተዳደር ጉባኤ ይኖራል** ይላል። አሁን ለውይይት በቀረበው ረቂቅ ቁጥር ሦስት ላይ ግን አንዱ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ (**Executive**)፤ ሥራ አስፈጻሚ ያልሆኑ (**Non-Executive**) በሚል ለሁለት ተከፋፍሎ የአስተዳደርን ሒደት ውስብስብ የሚያደርግና የቃለ ዓዋዲውን መሠረታዊ ሐሳብ የሚቃረን ረቂቅ ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው ተካቷል።

በተለይ አንቀጽ 17 ላይ የተገለጸው ሥራ አስፈጻሚ ያልሆኑ (**Non Executive**) የሚባሉ አራት ተመራጮች የሽማግሌ፤ የካህን፤ የወጣት እና የሴት ተወካይ መባላቸው ከቃለ ዓዋዲውም ሆነ ከሥርዓተ ቤተክርስቲያን ውጪ ነው። የሽማግሌ እና የሴት ተወካይ የሚባሉ ምእመናን በምእመናን ተወካዮች ውስጥ፤ የካህን ተወካይ በካህናት ተወካዮች፤ የወጣት ተወካይ የሚባለውም በሰንበት ት/ቤት የሚወከል እንጂ ተደጋጋሚ ውክልና አላቸው ሌሎች አካላትን ማቋቋም ከቀኖና ቤተክርስቲያንና ከቃለ ዓዋዲው አኳያ አስፈላጊ አይደለም። የሰበካ አስተዳደር ጉባኤው የሚዋቀረው በቃለ ዓዋዲው በተቀመጠው መሠረት የካህናት፤ የምእመናንና የሰንበት ት/ቤት ተወካዮች በሃይማኖታቸው፤ በምግባራቸውና በቤተክርስቲያን ውስጥ ባላቸው አገልግሎት መመዘኛነት በሚመረጡ አባላት እንጂ ከሃይማኖታዊው መመዘኛ ውጪ በተለየ ሁኔታ የሚመረጡ ልዩ ሥልጣንና ኃላፊነት ያላቸው ቡድኖች መቋቋማቸው ተገቢ አይደለም። ለምሳሌ ያህል አንቀጽ 15፤ 16፤ 17 ላይ የተጠቀሰውን ከቃለ ዓዋዲው ጋር በማመሳከር ማንበብና መረዳት ይቻላል።

ይህ አሠራር ለ40 ዓመታት ያህል እምነቷንና ሥርዓቷን ጠብቃ በአንድ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ስትመራ የቆየችበትን መሠረታዊ የሆነውን የቤተ ክርስቲያኗን መንፈሳዊና አስተዳደራዊ መዋቅር ይቃረናል። ስለሆነም አንቀጾች ሙሉ ለሙሉ ተሰርዘው የደብሩ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ሁሉንም በአንድነትና በእኩልነት ባሳተፈ መልኩ በአንዲት አጥቢያ ቤተክርስቲያን አንድ ወጥ የሆነ በአጥቢያው ጠቅላላ ካህናትና ምዕመናን ምርጫ መቋቋም ያለበት በመሆኑ መስተካከል የሚገባው ነው።

ለ. የቤተክርስቲያን መንፈሳዊና አስተዳደራዊ መዋቅርን (Structure) በተመለከተ

ከላይ የተመለከተውን ውስብስብ የአስተዳደር አወቃቀር በተግባር ለመተርጎም ቀርቶ በወረቀት ላይ አንድ ወጥ በሆነ መልክ ለማስቀመጥ እንኳን አስቸጋሪ መሆኑ በረቂቅ ቁጥር ሦስት ላይ የቀረበው የመዋቅር (Structure) ንድፍ ምስክር ነው። ይህ መዋቅር ለደብሩ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤም ሆነ ለንዑሳን ኮሚቴዎች ሁሉ የአስተዳደር ማዕከል በመሆን የሚያገለግለውን የደብሩን ጽ/ቤት ወደ አንድ ጐን በመግፋት ከዚሁ ማዕከል ውጭ የሆኑ ማንም የማያዛቸውና ለማንም ተጠሪ ያልሆኑ ቡድኖችን (ማለትም ሥራ አስፈጻሚ ያልሆኑ፣ የቁጥጥር ኮሚቴ፣ የደመወዝ ጥናት፣ የምርመራ ክፍል) ለብቻ በግራ ጽንፍ የሚያስቀምጥ ወጥነት የሌለው መዋቅር ነው። እንዲሁም በቤተክርስቲያን አሠራርም ሆነ በቃለ ዓዋዲው የሌለ ዘርፍ የሚባል አዲስ ውስብስብ በኮሚቴዎችና በሰበካ አስተዳደር ጉባኤው መካከል ተቀምጦ የበለጠ መጠላለፍን እንደሚፈጥር የትምህርት ዘርፍ የሚለውን ብቻ በዋቢነት መመልከቱ በቂ ነው።

ስለዚህም በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መንፈሳዊ አስተዳደር ሕግጋት መሠረት መዋቅሩ ተጠብቆ ተጠሪነትን፣ ኃላፊነትን ተጠያቂነትንና ግልጽነትን በማያሻማ መልኩ ቁልጭ አድርጎ የሚያሳይ እንዲሆን፣ በአንጻሩ ደግሞ ልዩነትን፣ መከፋፈልን የበላይና የበታቸን ሊያሳውቅ በማይችል መልኩ ውስብስብ ሆኖ የተቀመጠው እንዲስተካከል ያስፈልጋል።

ለዚህም መፍትሔ እንዲሆን ከቃለ ዓዋዲውና ከሕገ ቤተክርስቲያን አንጻር ለደብራችን አቋምና አሠራር አመቺ የሆነ ወጥ እና ውስብስብነት የሌለው መዋቅር በካህናት ተዘጋጅቷል። ይህን መዋቅር ማንም ሰው ከቃለ ዓዋዲው አንጻር በማገናዘብ እንዲመለከተውና ነጻ በሆነ ኅሊና የራሱን ግንዛቤ መውሰድ እንዲችል ከዚህ ጽሑፍ ጋር አያይዘን አቅርበናል።

ሐ. የደብሩ ሰበካ ጉባኤ ም/ሊቀ መንበር ሥልጣንና ኃላፊነትን በተመለከተ

ቤተክርስቲያናችን ከጥንት ጀምሮ ሲያያዝ በመጣው ሥርዓቷና ቀኖናዋ መሠረት አስተዳዳሪ ወይም ሥራ አስኪያጅ ወይም ሊቀ ምንበር ሆኖ የሚመራት ካህን ነው። የደብሩ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ምክትል ሊቀ መንበር ሕጋዊ አመራረጡ እንደተጠበቀ ሆኖ በቃለ ዓዋዲው አንቀጽ 14 መሠረት ተጠሪነቱ ለቤተ

ክርስቲያኑ አስተዳደሪ ሆኖ ደብሩን፤ ጉባኤውን በምክትል አስተዳዳሪነት የሚመራ፤ አስተዳዳሪው በሌለበት አስተዳደሩን ተክቶ የሚሠራ ወይም የሚያስተዳድር ነው።

ነገር ግን በማሻሻያ ረቂቅ ቁጥር ሦስት አንቅጽ 19 ላይ የተመለከተው የምክትል ሊቀ መንበሩ ሥልጣንና ኃላፊነት፤ ዋና ሥራ አስኪያጅ (**Chief Executive Officer/Managing Director**) ከደብሩ አስተዳዳሪ በላይ ወይም ቃለ ዓዋዲው በአንቀጽ 13 መሠረት ለደብሩ አስተዳዳሪ የተሰጠውን የሥራ አስኪያጅነት ሥልጣንና ኃላፊነት እንዲቀማ ይፈቅዳል። ይህም የአንዲቱን ቤተክርስቲያን አስተዳደር ለሁለት የሚከፍል፤ አስተዳዳሪውን ከቁሰ ገበዝ ባልበለጠ ኃላፊነት ወስኖ ምክትል ሊቀ መንበሩን ግን የቤተክርስቲያኑ ዋና ሥራ አስኪያጅ ያደርጋል። ይህ አሠራር ለዓለማውያን ድርጅቶች የሲቪል አስተዳደር እንጂ ለቤተክርስቲያን መንፈሳዊ አስተዳደር የሚሆን አይደለም። ጥንታዊትና ሐዋርያዊያዊት በሆነችው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ቀርቶ በሌሎች ጥንታውያን አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ እንኳን ተቀባይነት የለውም።

በተጨማሪም የሥራ ዘርፎች ለም/ሊቀ መንበሩ ሪፖርት ማድረግ እንዳለባቸው ያዛል። ይህ የቤተክርስቲያኗን ሥርዓትና የበላይ መተዳደያ ሕግ የሚቃረን በመሆኑ አንቀጽ 19 ከቁጥር 1-16 የተመለከተው የምክትል ሊቀ መንበሩ ሥልጣን፤ ተግባርና ኃላፊነት በምክትል ሥራ አስኪያጅነት ተግባርና ኃላፊነት በቃለ ዓዋዲው መሠረት መስተካከል ይገባዋል።

መ. ዘርፍ ኃላፊ በሚል የሚተቀሱ አንቅጾችን በተመለከተ

በእያንዳንዱ አጥቢያ ቤተክርስቲያን በቃለ ዓዋዲው መሠረት የተለያዩ የሥራ ክፍል ኃላፊዎች አሉ። እነዚህ የሥራ ክፍሎች ሁሉም ተጠሪነታቸው የደብሩ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ማዕከል ሆኖ ለሚሠራው ለደብሩ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ጽ/ቤት ሆኖ ሪፖርት የሚያቀርቡትም ለደብሩ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ወይም ጉባኤው ለሚቆጣጠረው ለጽ/ቤቱ ነው። **ቃለ ዓዋዲ አንቀጽ 16 ቁጥር 1-8።**

ነገር ግን በረቂቅ ቁጥር ሦስት በምዕራፍ 4 አንቅጽ 21 ከቁጥር 1-13፤ በአንቀጽ 22 ከቁጥር 1-15፤ በአንቀጽ 23፤ ቁጥር 1-2 ፤ በአንቅጽ 24፤ ቁጥር 1-3 ፤ አንቅጽ 25 ቁጥር 1-3 የተጠቀሰው “ዘርፍ” ተብሎ የሚሾም የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ አባል የሥራ ክፍሎችን የሚቆጣጠር ተደርጓል። “ዘርፍ” የሚለው ቃል በየትኛውም ቤተ ክርስቲያን መተዳደሪያ ሕግም ሆነ ከቃለ ዓዋዲው ውጭ በመሆኑ፤ እንዲሁም እያንዳንዱ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ አባል በሕዝቡ የተመረጠበት የደብሩን ጠቅላላ የሥራ እንቅስቃሴ በጉባኤ እየወሰነ በውሳኔና በዳኝነት በኃላፊነት የሚሰራና የሚያሰራ የሚመራ ሆኖ ሳለ በጉባኤ ከመወሰን ኃላፊነት ወጥቶ ወይም ዝቅ ብሎ በተናጠል የእያንዳንዱ የሥራ ክፍሎች “ዘርፍ” ሞግዚት ሆኖ እንዲሠራ ማድረጉ አግባብነት የለውም።

በቃለ ዓዋዲው መሠረት ለውሳኔ አሰጣጥ፤ ነጻ ፍርድ ለመስጠት የማያመች ሰበካ ጉባኤ አባላቱን በተለያዩ የሥራ ክፍሎች (ቡድኖች) በመክፈል ጎራ ለይቶ የሚያጨቃጭቅና የአስተዳደር ውስብስብነትን የሚያስከትል በመሆኑ መውጣት እንደሚገባው እናምናለን።

ሠ. የጥምር ጉባኤን ሰብሳቢና ጸሐፊ በተመለከተ፤

የጥምር ጉባኤ አስፈላጊነትና ጠቀሜታው በጣም ከፍተኛ ነው። ይህም የተለያዩ ጉዳዮችን ከሰበካ ጉባኤ አባላቱ ጀምሮ በደብሩ ውስጥ ያሉትን ልዩ ልዩ ኮሚቴዎችንና የሥራ ክፍሎችን የሚያካትትና ሠፊ ምክክር ለሚጠይቁ ጉዳዮች ሁሉን ያሳተፈ ዘላቂ መፍትሔ ለመስጠት የሚጠራ የአንድነት ጉባኤ ነው። ይህ የጥምር ጉባኤ የሚጠራው በደብሩ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ጽ/ቤት አማካኝነት ሲሆን በቤተክርስቲያኑ አስተዳዳሪ ሰብሳቢነት፤ በሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ምክትል ሊቀ መንበሩ ምክትል ሰብሳቢነት፤ አስተዳዳሪው በሌለበት ጊዜ ደግሞ በም/ሊቀ መንበሩ ሰብሳቢነት፤ በደብሩ ሰበካ ጉባኤ ዋና ጸሐፊ ጸሐፊነት የሚመራ ጉባኤ መሆኑ የታመነና ሲሠራበት የቆየ ተግባር ነው።

ነገር ግን በማሻሻያ ረቂቅ ደንቡ ውስጥ በምዕራፍ 6 አንቀጽ 31 እና አንቀጽ 32 የተጠቀሰው ጥምር ጉባኤው የራሱን ሰብሳቢና ጸሐፊ መርጦ ራሱን ችሎ እንዲደራጅ የሚፈቅድ ነው። ይህም አሠራር በአንዲት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከሰበካ ጉባኤው ሌላ የአስተዳደር ጐራ የሚፈጥር በመሆኑ ከቃለ ዓዋዲው ጋር ተገናዝቦ እንዲታረም ያስፈልጋል።

ጥምር ጉባኤው የራሱን ሰብሳቢና ጸሐፊ መርጦ የሚንቀሳቀስ ከሆነ ወይም በራሱ ፈቃድና ሥልጣን ልዩ ልዩ ኮሚቴዎችንና የሥራ ክፍሎችን እየሰበሰበ የሚመራ ከሆነ ሥልጣንንና ኃላፊነትን የጠቅላላ ጉባኤ ከወከላቸው ከሰበካ ጉባኤው ወስዶ ለጥምር ጉባኤው ሰብሳቢና ጸሐፊ ልዩ ሥልጣን ይሰጣል። ይህም አግባብነት የሌለው፤ አስተዳደር መዋቅሩን የሚያፋልስ፤ ቀኖና ቤተ ክርስቲያንን የሚጥስ የእዝ ሰንሰለትን ያልጠበቀ ነው። የደብሩን ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤና የተወከሉትን ኃላፊዎች በቃለ ዓዋዲው መሠረት ኃላፊነታቸውን እንዳይወጡ የሚሞግቱ ራሳቸውን የቻሉ ሰብሳቢና ጸሐፊ መርጦ መሰየም የሥራ መሰናክል ሊፈጥር የሚችል ስለሆነ ሊታረም ያስፈልገዋል።

ለወደፊት ውይይት ለግንዛቤ ይረዳ ዘንድ ስለ ቤተክርስቲያን አመሠራረትና የአስተዳደር ሕግ ከላይ የቀረበውን አጭር ትምህርታዊ ማብራሪያ እና ጥቂት መሠረታዊ ነጥቦችን ጠቀስን እንጂ በማሻሻያ ረቂቁ ከመጀመሪያ እስከመጨረሻ (ከአንቀጽ 1 እስከ አንቀጽ 61) ድረስ ያሉትን ማስተካከያ በአራት ክፍሎች ከፍለን አንቀጽ በአንቀጽ በዝርዝር ያዘጋጀነውን የማረሚያ ሐሳብ ውይይቱ በሚደረግበት ወቅት በእያንዳንዱ አንቀጽና ቁጥር አንጻር የምናቀርብ መሆኑን በትህትና እንገልጻለን።

ሰላመ እግዚአብሔር ከሁላችን ጋር ይሁን !
የደብሩ ካህናት ጉባኤ
የካቲት 2004 ዓ.ም.